

A Könyvtárostanárok Egyesületének véleménye a köznevelésben foglalkoztatottak jogállásáról és egyes kapcsolódó törvények módosításának tervéről^{1,2}

Sajnálattal tapasztaltuk, hogy szervezetünk a korábbi gyakorlattal ellentétben szakmai egyesületünk nem kapta meg közvetlenül a jogszabálytervet véleményezésre.

Kérjük, hogy a jövőben az iskolai dolgozókat átfogóan és/vagy az iskolai könyvtárosokat, könyvtárostanárokat közvetlenül érintő jogszabályok kidolgozásába, az előkészítő folyamatokba is **vonják be szakértőinket**. Ilyen módon elkerülhető, hogy könyvtárszakmailag pontatlan, félreérthető megfogalmazás kerüljön bele például a munkaidőtáblázatba vagy a munkaidő megfogalmazásába. Fontosnak tartjuk a könyvtárostanárr munkaidejének pontosabb megfogalmazását, amit a jelenlegi tervezet törölni tervez.

Nem tekintjük valós társadalmi egyeztetésnek, ha egy közel 100 oldalas, a dolgozók munkajogi feltételeinek gyökeres átalakítását hozó jogszabályt a koncepcióra vonatkozó előzetes konzultációk nélkül, 8 napos határidővel csak e-mailekűldéses véleményezésre bocsátanak.

Elvárjuk, hogy a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételtől szóló 2010. évi CXXXI. törvény előírásainak és az EU elvárásainak megfelelően az egyeztetés lezárása után a kormány hozza nyilvánosságra az egyeztetés részletes eredményét: közölje a véleményező szervezetek nevét és a véleményező magánszemélyek számát, jelezve, hogy hányan utasították el és hányan támogatták közülük a jogszabály bevezetését, illetve mely pontokkal kapcsolatban érkeztek kritikák. Nagyfokú elutasítottság esetén ne bocsássák a parlament elé a törvényt, és a benne foglaltakkal kapcsolatban folytassanak valós szakmai és érdekegyeztetést a szakszervezetekkel és a szakmai szereplőkkel!

Az alábbiakban a törvénytervezetből kiemelünk „néhány” olyan elemet, melyek egyértelműen a nevelési-oktatási munka szakmai minőségének további szándékos rombolását mutatják.

Elutasítjuk a közoktatás rendszerének további központosítását, a tankerületek és a Klebelsberg Központ erősítését.

- Kifogásoljuk, hogy a lényegi **munkáltatói jogkörök a tankerületet** illetik meg, nem az intézmény igazgatóját. Neki csak véleménye lehet – a kötelességzegés esetén történő elbocsátásnál még az sem.
- Elutasítjuk, hogy az igazgató jogköre azzal is csorbuljon, hogy teljesítményértékelés esetén csak javasolhat, a döntés a fenntartónál vagy még feljebb, az oktatási központnál van. (Státusztv. 18.§ (5-6))
- Elutasítjuk, hogy a Nemzeti Pedagógus Karba való belépést már az egyházi és a magán fenntartóknál dolgozóknak is kötelezővé teszik. (Státusztv. 31.§)

Elutasítjuk, hogy a pedagógushiányt jogi engedményekkel akarják “kezeln”.

- Ne csökkentsék a szakmai munka minőségét azzal, hogy **csökkentik a főállású alkalmazottak** arányának minimumát! A tervek szerint az intézmény dolgozóinak fele (állami

¹ Köznev fogl jogáll és egyes kapcs tvk mód; Mo 2023. évi közp kgtvet sz tv módos. Bp., Belügyminisztérium, 2023.03.02. URL: <https://kormany.hu/dokumentumtar/koznev-fogl-jogall-es-egyes-kapcs-tvk-mod-mo-2023-evi-kozp-ktgvet-sz-tv-modos> Utolsó letöltés: 2023.03.10.

² A véleményt az erre a célra megadott, kozigazgatasiegyeztetes@bm.gov.hu e-mail címre küldtük be.

intézmény esetén még ennél is sokkal nagyobb aránya) is állhat vándortanárból és óraadóból, akik munkaidejüknel fogva nem tudnak az intézmény munkájába teljeskörűen bekapcsolódni! (Nkt. 22.§ (2))

- Nem tartjuk szakmailag megfelelő iránynak, hogy lehetőséget ad még nem végzett **pedagógushallgatók** teljeskörű **önálló pedagógiai munkára** való alkalmazására. Ezzel a gyerekek érdekei és a hallgató tanulásának a minősége is sérül. (Státusztv. 128.§ (5))
- Kifogásoljuk, hogy a **NOKS munkakörben, a pedagógusoknál alacsonyabb bérezéssel alkalmazott, de pedagógus diplomával dolgozók átsorolás nélkül végezzenek pedagógusi munkát**. Ha van pedagógus diplomájuk és van igény a pedagógus munkájukra, akkor alkalmazzák őket pedagógusként, pedagógus bérért és előmeneteli lehetőségekkel! Ne spóroljanak rajtuk! Ne alázzák meg őket! (Nktv. 61.§ (3))
- Továbbra is követeljük a pedagógusok és asszisztensek kötelező **óraszámának** csökkentését legalább a korábbi szintre, a szakszervezet követeléseinek megfelelően. A kollégák ilyen megterhelés alatt nem tudnak minőségi munkát végezni, kiégnek, elhagyják a pályát. (Státusztv. 79.§ (7) és 1. mell.)
- Elképesztőnek tartjuk a **hathavi munkaidőkeret** alkalmazását, amelyen belül akár a napi 12 óra munka is megengedett! Így lehetővé válik több hónapos helyettesítés elrendelése annak fejében, hogy például az érettségi időszakban vagy a szünetekben nem kell munkát végezni. (Státusztv. 78.§ (1))
- Felhóborító, hogy a **rendkívüli felmentés kitalható** a tanév végéig. Ha alkalmatlan valaki a munkára, akkor ne dolgozzon a tanév végéig! Ha pedig alkalmas, akkor ne mondjanak fel neki! (Státusztv. 53.§)

Elutasítjuk a pedagógusok megfélemlítését!

- A törvénytervezet számos olyan megfogalmazást tartalmaz a véleménynyilvánítással és az elvárt viselkedéssel kapcsolatban, aminek megsértése akár állásvesztéssel járhat. Ez öncenzúrához vezet, a vélemény szabadságát korlátozza.
- Elutasítjuk, hogy a rendkívüli felmentés és annak közlése is elhalasztható a tanév végéig. (Státusztv. 53.§)
- Elfogadhatatlannak tartjuk, hogy a pedagógus **megfigyelése**, technikai eszközeinek átvizsgálása lehetőséget nyújtson a gyermekek, családok magánügyeibe való betekintésre is, ami ellen semmiféle jogi garancia nincs. (Státusztv. 11.§ (1))
- Elfogadhatatlan a tanév miniszteri és igazgatói meghosszabbítási lehetősége, a tanév végének nem dátumhoz, hanem tanítási naphoz kötése. A tiltakozások miatti elmaradt tanórák pótlásával a **nyári hőségben kell tanórákat tartani** erre alkalmatlan tantermekben, és tervezhetetlenné válik a gyerekek és családok **nyári szünete**. (Nktv. 4.§ 31. és 30.§ (3))

Elfogadhatatlan a munkabeszüntetések/polgári engedetlenség csökkentett minőségű oktatással való adminisztratív eltüntetése

- Elfogadhatatlan és kivitelezhetetlen, hogy a munkabeszüntetések miatt a gyerekek átirányíthatók másik intézménybe, ahol ez idő alatt számos előírást (pl.: munkaidő, csoportlétszám, eszközök) nem kell betartani, de az oktatást biztosítani kell. (Nktv. 84/A.§ (1))

Elutasítjuk a pedagógusok szakmai szabadságának további korlátozását, a nevelőtestületek jogkörének szinte nullára csökkentését!

- Elfogadhatatlan, hogy a kormányzat a szakképzett és gyakorlattal rendelkező pedagógusaiban nem bíz, kizárólag végrehajtást vár tőlük. A nevelőtestülettől, így a pedagógusoktól ez a törvénytervezet elvesz minden átfogó szakmai döntést:
- **nem dönthet** működési rendjéről (SZMSZ), pedagógiai programjáról, továbbképzési tervéről, de még munkatervéről sem, ezekben csak javaslattevési, véleményezési joga lenne. A nevelési-oktatási intézmény munkájáról készülő átfogó elemzések, értékelések, beszámolók esetén pedig a véleményezési joga sem maradna meg. (Nktv. 70.§ (2) és (2a) és 25.§ (4) és 26.§ (1) és 27.§ (3))

Elutasítjuk az igazgatói döntések további súlytalanítását, az intézményi önállóság további csökkentését!

- Elfogadhatatlan, hogy az intézmény életét érintő minden jelentősebb kérdésben az igazgató döntését a fenntartónak jóvá kell hagynia. (Nkt. 27. § (3); 69.§ (1); Státusztv. 75.§ (2)k) Aki eddig nem tankerületi báb volt, most azzá teszik.
- Elfogadhatatlan, hogy nevelőtestületi jogköröket lényegileg a tankerületnek adnak át. A nevelőtestulettől elvett jogokat (pl.: pedagógiai program) a törvénytervezet az igazgatónak adja. De ez csak látszat, mert a döntés a tankerületi jóváhagyás nélkül nem érvényes. (Nkt. 83. § (2) g))
- Elfogadhatatlan, hogy olyan kérdésekben is a tankerületeknél legyen a döntési jog, ahol ezek mérlegelése információhiány és pedagógiai szakemberek hiánya miatt lehetetlen.

Elfogadhatatlan, hogy az iskolahasználóknak továbbra sincs semmiféle beleszólásuk az igazgatók megbízásába és a tankerületi vezetők kinevezésébe.

- Kifogásoljuk, hogy miközben a törvény többletjogosultságokat ad az **igazgatók** kezébe a pedagógusok értékelésére, bérezésére, az iskola munkáját meghatározó dokumentumok elfogadására, nem változtat kinevezésük szabályozásán. Nem ad véleményezési jogot a pedagógusok, szülők, diákok közösségeinek, és nem kötelezi a kinevező minisztert a kinevezési döntés indoklására.
- Kifogásoljuk, hogy miközben nő a **tankeületi vezetők** jogosultsága az intézmény ügyeibe, a pedagógusok munkájának értékelésébe, az intézményeknek semmiféle lehetőségük nincs a tankerület munkájának értékelésébe, a rosszul dolgozó, elfogadhatatlan döntéseket hozó tankerületi vezetők felmentésének kezdeményezésébe.

Elfogadhatatlan, hogy fegyelmi ügyekben a szülők és a nevelőtestület jogai csorbulnak.

- Érthetetlen, hogy míg korábban a ezekben az ügyekben a nevelőtestület döntött, a tervezett módosítás szerint a fegyelmi határozatot az igazgatóból, a fenntartó delegáltjából és a nevelőtestület képviselőjében eljáró pedagógusból álló bizottság hozza meg. (Nktv. 58.§ (12); 70.§ (2i)).
- A szülő pedig már nem indíthat eljárást, vagyis nem fellebbezhet a fegyelmi határozat ellen, kizárólag bírósághoz fordulhat (Nktv. 37.§ (2) és Nkt. 38.§ (4)).

Elfogadhatatlan, hogy bár ígéri a dokumentum összefoglalója, a bérhelyzetre ebben sincs megoldás. Sőt!

- Elfogadhatatlan, hogy a leírt bérígéretekét a kormány az EU-s támogatásokhoz köti. (Költségvet.mód. 2.§ (1))
- Lássák be, hogy a 2025 és 2030 közötti időszakra az EU támogatásokhoz kötötten ígért 80% is kevés lesz ahhoz, hogy a pályán tartsa a már ott lévőköt és odavonzza a fiatalokat! (Költségvet.mód. 1.§)
- Elfogadhatatlan, hogy nagyon szélesek az egyes bércategóriák keretei, teret engedve a tankerületek és az igazgató szubjektív megítélésének. A különbség 600 ezer Ft is lehet. Ezen belül a fenntartó dönt, nincs beleszólása az érintett diákoknak, szülőknek, az igazgató is csak javasolhat. (Státusztv. 98.§ (1))

Elfogadhatatlan, hogy a jogszabályterv számos ponton a jelenleginél kedvezőtlenebb munkajogi szabályokat vezet be.

- Egyetértünk a szakszervezetek ezzel kapcsolatos állásfoglalásával.
- A jogszabály az EU-nak tett ígéretek ellenére számos szerzett jogot vesz el; a jogviszony sok ponton nemcsak a Kjt.-hez, hanem az Mt-hez viszonyítva is kedvezőtlenebb.
- Döbbenetes például, hogy a várandós nők számára nem lesz biztosított a korábbi munkabér.
- Részletesebben: <https://nedolgozozingyen.hu/2023/03/07/torvenytervezet-a-koznevelésben-foglalkoztatottak-jogfosztasarol/>

Számos rendelkezés részleteit a törvény külön jogszabályba utalja, emiatt ezek a rendelkezések érdemben nem véleményezhetőek.

- A felhatalmazó rendelkezések szerint megalkotásra kerülő rendeletek komoly előzetes egyeztetést igényelnek – nem csak egy már kész jogszabályszöveg nyolcnapos véleményezési lehetőségét.
- Pl.:
  - teljesítményértékelés és bérkövetkezménye (Státusztv. 146.§ (2)).
  - egyéb NOKS munkakörök meghatározása (Státusztv. 2.§ 24.),
  - munkaidő, munkakörök részletezése (Státusztv. 146.§ (1)1.),
- A státustörvényben kellene benne lennie már viszonylag részletesen a teljesítményértékelési rendszer egésze leírásának, de nincs. Úgy említetik több javaslatban is, hogy valójában az a rendszer, aminek része, nincs jogilag megalapozva.

Reméljük, észrevételünkkel tudjuk azt a célunkat támogatni, hogy a közoktatás minősége jelentősen javuljon, és abban a gyerekeknek a művelődéshez való joga valóban érvényesüljön. Szeretnénk, ha az oktatásért felelős döntéshozók ezen cél érdekében minden iskolában biztosítanák a kellő számú és képzettségű könyvtárostanárt, akiknek a munkafeltételeik megfelelőek a minőségi munkavégzéshez. A felvetett témák részletesebb kifejtésében, a megoldásmódok, stratégia kidolgozásában szakértőink készséggel állnak rendelkezésükre!

Hozzászólásunkat az egyesületi tagság és az érdeklődők tájékoztatására honlapunkon nyilvánosságra hozzuk.

Budapest, 2023. március 10.